

Motion till riksdagen 2010/11:Sf270

av Maria Ferm m.fl. (MP)

Förbättrad rättssäkerhet för asylsökande hbt-personer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av Migrationsverkets tillämpning av utlänningslagen i syfte att säkerställa att lagens förarbeten och intentioner kring möjligheten till asyl för dem som förföljs på grund av sexuell läggning eller kön tas till vara.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utlänningslagen bör förtydligas så att också transidentitet explicit utgör grund för asyl.

Motivering

Sverige har ratificerat 1951 års flyktingkonvention (Genèvekonventionen). Det innebär bland annat att Sverige måste pröva varje ansökan om asyl och bevilja asyl till personer som är flyktingar enligt konventionen. Den nuvarande utlänningslagen trädde i kraft den 31 mars 2006 och ersatte då 1989 års utlänningslag. I förarbetena till proposition 2005/06:6 redovisas viktiga bedömningsgrunder:

Regeringen vill betona att sexuell läggning betraktas som en grundläggande egenskap hos individen som det aldrig kan komma i fråga att kräva att han eller hon avstår från. Sexuell läggning är alltså en sådan egenskap som kan definieras som en samhällsgrupp i flyktingbestämmelsens mening. Detta gäller även om en homosexuell person i hemlandet har dolt sin sexuella läggning, eller har levt på ett sätt som minimerat risken för förföljelse.

Socialförsäkringsutskottet diskuterade i sitt betänkande (2005/06:SfU4) riskbedömningen för homosexuella personer som dolt sin sexuella läggning i

Fel! Okänt namn på

hemlandet och/eller Sverige och kom fram till följande slutsats som riksdagen biföll:

Redan det förhållandet att personen levt öppet som homosexuell i Sverige torde kunna innebära en risk för avslöjande och därmed förföljelse i hemlandet, t.ex. om det finns personer som av någon anledning vill skada honom eller henne. Dessutom anser utskottet att det inte är rimligt att kräva att en person som levt öppet i Sverige som homosexuell i fortsättning skall dölja sin sexuella läggning för att undgå förföljelse i hemlandet.

Förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning utgör alltså grund för flyktingskap. I kap 4, § 1 står det att: Med flykting avses en utlänning som

- befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och
- inte kan, eller på grund av fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Den 27 juni 2008 fattades ett vägledande beslut av Migrationsverkets rättschef. Beslutet avser en homosexuell man från Iran, men innehåller också en bedömning av motiven till den nya lydelsen av utlänningslagen och de uttalanden som gjorts i förarbetena. Migrationsverket konstaterar bland annat att förarbetena innebär att det aldrig får krävas att den asylsökande ska göra avkall på sin sexuella läggning vid ett återvändande. I beslutet konstateras också att det inte är rimligt att kräva att en person som levt som öppet homosexuell i Sverige i fortsättningen ska dölja sin sexuella läggning för att undgå förföljelse i hemlandet.

Trots den nya lagen och det vägledande beslutet finns dock anledning att anta att Migrationsverket inte alltid följer lagens intentioner i sina beslut. Migrationsverkets egna utredningar ”Normkritisk studie av asylprövningen” och ”Okänt folk – om förståelse av genusproblemet och utsatthet på grunden av sexuell läggning och könsidentitet i Migrationsverkets landinformation” riktar skarp kritik mot Migrationsverkets hantering av asylsökande hbt-personer.

Rapporternas granskning visar att vaga ”definitioner, motsägelsefulla riktlinjer och oklar vägledning får återverkningar bland enskilda handläggare i asylprövningen av sexuell läggning och könsidentitet. Granskningen visar också att dessa brister kan förstås utifrån heteronormativa mekanismer, där avvägningar präglade av isärhållning och stereotypisering ofta blir en grund på vilken prövning vilar. Detta leder så klart till problem för den asylsökande eftersom bedömningen blir beroende av vilken handläggare eller beslutsfattare som personen tilldelas, men det innebär också ett problem för Migrationsverket i ambitionen att genomföra en rättssäker process.”

Att den ansvariga myndigheten inte har lyckats visa att man kan garantera rättssäkerheten för asylsökande och leva upp till lagens förarbeten och intentionen med lagstiftningen är inte acceptabelt. Hbt-kompetensen på myndigheten måste förbättras. En utvärdering av Migrationsverkets tillämpning av utlänningslagen är därför nödvändig. Det bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn på

I lagtexten saknas nu ett förtydligande kring att också förföljelse på grund av könsidentitet eller könsuttryck ska utgöra grund för asyl. Lagen borde snarast kompletteras med detta. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 25 oktober 2010

Maria Ferm (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Ulf Holm (MP)